

Кратка информација за органско сточарско производство согласно Законот за органско земјоделско производство на РМ и толкувањето на стандардот од страна на ПРО-ЦЕРТ

1. Што е органско сточарство:

- Органска исхрана на животните;
- Број на животни во соодветна корелација со расположливото земјиште;
- Висок приоритет кон благосостојбата на животните (на пример, соодветно сместување, практики на одгледување);
- Приоритет за природна ветеринарна медицина, користење на алопатски лекови само ако не постои друго решение;
- Животинското ѓубриво не смее да биде извор на загадување;
- Здраво, висококвалитетно млеко, јајца и месо, наместо максимален квантитет.

2. Исхрана:

ЗОЗП на РМ:

	Тревопасни (преживари, коњи)	Свињи	Живина
Одгледување на млад добиток	Природно млеко (3 месеци за крави, 45 дена за овци и кози)	Природно млеко 40 дена	Нема посебни одредби
Напасување	Максимално користење на испаша според локалните можности	Пожелно, но не се дефинирани никави барања	
Волуминозна храна	Минимум 60% од сува материја	Волуминозна храна мора да се додава во дневен оброк	
Храна од сопствена фарма	Минимум 50% од сува материја (освен во услови на миграција на животните)	Не се дефинирани посебни одредби	
Храна од земја во преод	Минимум 30% од сувата материја (60% во случај земјиштето во преод да припаѓа на истата фарма); максимум 20% од постојното пасиште во првата година на конверзијата		
Конвенционална храна	Не е дозволена		
Адитиви	Листа на додатоци во добиточната храна и други материи кои се користат во исхраната на животните од ЗОЗП на РМ		

3. Сместување:

- ✓ Животните мора да имаат пристап до **свеж воздух**, директна сончева светлина и **засолниште**. Шталите мора да се одржуваат чисти, за да се оневозможи појава на болести и паразити. Само оние супстанции кои се споменати во Листата на средства за чистење и дезинфекција од ЗОЗП на РМ, може да се користат за чистење, дезинфекција и контрола на паразити во шталите.

✓ 3ОЗП на РМ- Правилник за постапките за одгледување, минимум површините за сместување на различни видови животни прилог 1 и 2 , дава понатамошни детали за штали и области за вежбање на отворено како на пример:

- Добитокот **не смее да биде врзан**;
- Одгледувалиштето на добиток мора да има **мазни, но не лизгави подови**.
- Телињата не смеат да се чуваат во посебни (индивидуални) боксови откако ќе наполнат 1 недела;
- Маториците мора да се чуваат во групи, прасенцата не смеат да се чуваат во кафези за прасенца;
- Живината мора да се чува во отворени услови и неможе да се чува во кафези;
- Водната птица треба да има пристап до извор, рибник или езерце;
- За понатамошни детали, види Правилник за постапките за одгледување, минимум површините за сместување на различни видови животни прилог 1 од 3ОЗП на РМ.

4. Практики на управување во сточарството:

✓ 3ОЗП на РМ:

- Во принцип, треба да се применува природна репродукција. Вештачко осеменување е дозволено. Други форми на вештачко оплодување (на пример ембрио трансфери) се забранети, освен според член 22 (3) од 3ОЗП –само во случај на загрозување на изворни раси.
- Прикачување на еластични врвки на опашите на овците, **сечење на опашките**, сечење на заби, сечење на клуновите и сечење на роговите не смее методично да се спроведува. Некои од овие операции може да се дозволат во исклучителни случаи, заради безбедност и зачувување на здравјето на животните;
- Условите за гоеење на телињата не смее да поттикнуват анемија;
- Минималната возраст за колење на живината е дефинирано со Правилник за постапките за одгледување, минимум површините за сместување на различни видови животни од 3ОЗП;
- Животните мора да се транспортираат, натоварени и истоварени на начин кој што го минимизира нивото на стрес. Алопатските средства за смирување или електричните направи за гонење на животни се забранети;
- Добитокот и производите од добитокот мора да се **идентификуваат**;
- Густината на чување на различни видови е дефинирана подетално во Правилник за постапките за одгледување, минимум површините за сместување на различни видови животни прилог 2 од 3ОЗП.

5. Потекло на животните и **период на преод**:

- ✓ Издржливи, локално адаптирани видови треба се избираат за одгледување.
- ✓ Животните треба да се купуваат од органски фарми и со нив да се управува според органските стандарди, **од раѓање, со неколку исклучоци**.

Во случаи кога набавката на конвенционални животни е ограничена со неколку инструкции (обнова на стадо, или висока смртност).

- ✓ Почеток на преод е со потпишување на договорот со сертификациското тело или со првата контрола, а завршува :

Преоден период	Вид животно
12 месеци	За говеда и коњи
6 месеци	За мали преживари (овци, кози) и свињи
10 недели	За живина за месо (набавена на возраст од 3 дена)
6 недели	За живина за производство на јајца

Ве молиме контактирајте го ПРОЦЕРТ КОНТРОЛА И СЕРТИФИКАЦИЈА ОКС за понатамошни детали!

6. Ветеринарен третман:

- ✓ Болестите и паразитите мора да бидат превенирани преку избор на издржливи видови, адекватно хранење, одгледување, санитарни услови и вакцини;
- ✓ Во случај животните и покрај превенцијата, да се разболат, мора да бидат лечени; предимство се дава на природните или хомеопатски третмани;
- ✓ Во случај на алопатски третмани, **времето за каренца** треба да се **дуплира** во случај предвиден со ЗОЗП
- ✓ **Превентивното користење на алопатска медицина** е забрането. Ова особено се однесува на антибиотици, кокцидиостатици или хормони кои се користат како поттикнувачи за раст.

7. Записи:

- ✓ Пред да се спроведе првата контрола, фармата треба да има пополнет и диставен **план за органско управување** до сертифицикаторот
- ✓ Дневник за стоката мора да се води, со документирање најмалку при раѓањето, набавка, продажба и смрт на животното, како и за сите ветеринарни третмани;
- ✓ Фактури за **набавка** на храна, ветеринарни лекови, животни и сл. мора да се чуваат и да се достапни;
- ✓ Количината на добиените производи од добитокот мора да се документира;
- ✓ Фармата треба да има едноставен систем за **документирање** за продажбата на органски производи.

8. Знаење:

- ✓ Фармерот мора да чува копија од односните **стандарди** и треба да ги проучи;

- ✓ Фармерот треба да има адекватно **познавање** за правилата и технологиите за органско сточарско производство.

!

Водете сметка дека ова е само поглавје за основните барања на органските стандарди, наменети како вовед. Операторот, секако, треба да биде запознаен и да ги исполни сите барања за односниот стандард.